

Vrij Beelden en Creatie

Overzicht van de belangrijkste tentoonstellingen chronologisch van 1945 tot 1955

1945

Kunst in Vrijheid | Rijksmuseum, Amsterdam

22 september – 25 november

o.a. Willy Boers, Ger Gerrits, Frieda Hunziker, Willem Hussem, Hans Ittmann, Wim Kersten, Mark Kolthoff, Harry van Kruiningen, Juul Neumann, Quirijn van Tiel

1946

12 Schilders | Stedelijk Museum, Amsterdam

12 april – 5 mei

Peter Alma, Willy Boers, Anton Jan Cozijnsen, Dick Elffers, Frieda Hunziker, Wim Kersten, Harry van Kruiningen, Portheine (Ger Gerrits) Jan Roëde, S. Salim, Wim Sinemus, Quirijn van Tiel

Deze tentoonstelling ging in dezelfde samenstelling maar onder de aangepaste titel 'De Kunst gaat door het vrije land: Twaalf moderne schilders' naar Groningen (Pictura, mei) en Zwolle (Modelhuis Salland, juni)

De kunst trekt door het vrije land | 't Gildehuys Amsterdam

mei

Willy Boers, Ger Gerrits, Hubert van Lith, Han van Dam

Jonge schilders | Stedelijk Museum, Amsterdam

1 juni – 30 juni

Karel Appel, Eugène Brands, Corneille, Marinus Duin, Eddy Dukkers, Leo Hofman, W. Jaarsveld, Bert Kip, Frank Klinkenberg

premier Salon des Réalités Nouvelles | Palais des Beaux-Arts de la ville de Paris, Parijs

19 juli – 18 augustus

o.a. Vordemberge-Gildewart

1947

Vrij Beelden: 12 Schilders en 2 invité's | Stedelijk Museum, Amsterdam

1 maart – 24 maart

Peter Alma, Frans Boers, Willy Boers, Anton Jan Cozijnsen, Frieda Hunziker, Wim Kersten, Harry van Kruiningen, Piet Ouborg, Portheine (Ger Gerrits), Wim Sinemus, Friedrich Vordemberge-Gildewart, André van der Vossen, Tage Hedquist, Will
Deze tentoonstelling van Vrij Beelden ging eind maart 1947 onder de titel *12 Nederlandse schilders* naar Eindhoven (Van Abbemuseum) met uitzondering van Vordemberge-Gildewart en Tage Hedquist.

Experimentelen | Haagsche Kunstkring, Den Haag mei

Kromjong, Sinemus, Verburg, Schrofer, Ouborg, Van Kruiningen, Kersten, Hussem, Berserik, Roëde, Boers, Schoonhoven, Van de Bundt

deuxième Salon des Réalités Nouvelles | Palais des Beaux-Arts de la ville de Paris, Parijs

21 juli – 18 augustus

o.a. Atlan, Collignon, Van der Vossen

1948

Amsterdamse schilders van nu | Stedelijk Museum, Amsterdam

5 maart – 4 april

o.a. Peter Alma, C.K. Appel, Willy Boers, A. Breetvelt, Corneille, Ger Gerrits, Frieda Hunziker, Wim Kersten, M. Kolthoff, H. van Kruiningen, Juul Neumann, Constant, Jan Nieuwenhuys, Jaap Stellaart, Andor Weininger.

Experimentelen | Haagsche Kunstkring, Den Haag

3 juli – 17 juli

Kersten, Van Kruiningen, Boers, Van de Bundt, Gerrits, Roëde, Verburg, Berserik, Hunziker, Schrofer

troisième Salon des Réalités Nouvelles | Palais des Beaux-Arts de la ville de Paris, Parijs

23 juli – 30 augustus

Vrij Beelden | Stedelijk Museum, Amsterdam

8 oktober – 7 november

Peter Alma, Ger Gerrits (Portheine), Wout van Heusden, Frieda Hunziker, Wim Kersten, Harry van Kruiningen, Piet Ouborg, Jan Roëde, Anton Rooskens, Day Schnabel (beeldhouwer uit Parijs, invité), Wim Sinemus, Piet van Stuivenberg, Koos van Vlijmen, Friedrich Vordemberge-Gildewart, Jo Voskuil, Will (Leewens)

1949

Amsterdamse schilders van nu | Stedelijk Museum, Amsterdam

8 april – 8 mei

o.a. Appel, Brands, Breetvelt, Constant, Corneille, Gerrits, Hunziker, Kolthoff, Van Kruiningen, Rooskens, Weiniger

De Keerkring | Groepstentoonstelling van de vakgroep kunstschilders in de Federatie | Museum Fodor, Amsterdam

16 april – 8 mei

Karel Appel, Cor Basart, Frans Boers, Willy Boers, K. Boonstra, A. Breetvelt, Constant, Corneille, Hans Engelman, Simon Erb, Ger Gerrits, Fred Grote, Jan de Gruyter, Jan van Heel, D. ten Hoedt, Friso ten Holt Jr., Wim Jaarsveld, Piet Kraus, P. Landkroon, G. Lataster, Frans Letanche Jr., J. Meine Jansen, Rik van der Meij, G. van 't Net, Juul Neumann, Jan Nieuwenhuis, Georges Robèr, Anton Rooskens, Dorus Roovers, J.A. Sierhuis, Jaap Wagemaker, Remko Watjer, Andor Weininger

Lijst van tentoongestelde werken

afgebeeld in de catalogus

quatrième Salon des Réalités Nouvelles | Palais des Beaux-Arts de la ville de Paris, Parijs

22 juli – 30 augustus

o.a. Boers, Gear, Gerrits, Hunziker, Kolthoff, Rooskens

Vrij Beelden | Museum Fodor, Amsterdam

3 september – 26 september

H. Berserik, A. Breetvelt, G. Gerrits, B. Guntenaar, D. ten Hoedt, R. Holtrop, F. Hunziker W. Hussem, W. Kersten, M. Kolthoff, H. van Kruiningen, J. Mooy, J. Neumann, W.L. Reyers, W. Schrofer, W. Sinemus, A. v.d. Vossen, A. van Vlijmen

Experimentelen | Haagsche Kunstkring, Den Haag

4 oktober – 25 oktober

1950

Nieuwe Stromingen in de beeldende kunst |

Stedelijk Museum Amsterdam

31 maart – 30 april

Peter Alma, Andrea, Appel, Chris Beekman, Berserik, Wim Beuning, L.P.J. Braat, Eugène Brands, Breetvelt, Frans Boers, Willy Boers, Wim Bosma, Constant, Corneille, Anton Jan Cozijnsen, César Domela, V.H. Elenbaas, Elga Eymers, Dick Elffers, Ger Gerrits, Ben Guntenaar, Jan van Heel, Wout van Heusden, D. ten Hoedt, Frieda Hunziker, W. Hussem, Kees Keus, Mark Kolthoff, P. Landkroon, P. Koning, Lauw v. Kuyk, H. v. Kruiningen, Van Leusden, Melle (Oldenboerrigter), J.H. Moesman, G. van 't Net, P. Ouborg, Jan Roëde, Anton Rooskens, Stenneberg, Fred Sieger, Sinemus, Van der Spoel, Jan Sluyters, Piet van Stuyvenberg, Charley Toorop, Emile Voeten, André van der Vossen, Jeroen Voskuyl, J.A. van Vlijmen, Jaap Wagemaker, Jan Wiegers, Wil Leewens, Wolvecamp

Amsterdamse schilders van nu | Stedelijk Museum, Amsterdam

30 april – 4 juni

o.a. C.K. Appel, E. Brands, A. Breetvelt, Constant, Corneille, S. Erb, G. Gerrits, D. ten Hoedt, Frieda Hunziker, M. Kolthoff, H. van Kruiningen, J. Neumann, A. Rooskens, A. Weininger

cinquième Salon des Réalités Nouvelles | Palais des Beaux-Arts de la ville de Paris, Parijs

10 juni – 15 juli

o.a. Boers, Breetvelt, Claus, Gear, Gerrits, Gilbert, ten Hoedt, van Heusden, Hunziker, Hussem, Leewens, Reyers, Rooskens, Roëde, Sinemus, Van Stuivenberg, Van der Vossen, Van Vlijmen

Vrij Beelden | Museum Fodor, Amsterdam

augustus

H. Berserik, A. Breetvelt, G. Gerrits, B. Guntenaar, D. ten Hoedt, R. Holtrop, F. Hunziker, W. Hussem, W. Kersten, M. Kolthoff, H. van Kruiningen, J. Mooy, J. Neumann, W.L. Reyers, W. Schrofer, W. Sinemus, A. van der Vossen, J.A. van Vlijmen
buiten catalogus: Piet van Stuivenberg

1950/1951

Vrij Beelden | Stedelijk Museum, Amsterdam

22 december – 15 januari

samen met De Zeester, Ned. Kunstenaarsgenootschap en de Keerkring

A. Apol, L.P.J. Braat, A. Breetvelt, W. Couzijn, B. Guntenaar, F. Hunziker, W. Kersten, H. van Kruiningen, D. Hubers, W. Hussem, W. Reijers, W. Sinemus, L. Schaller, J. van Vlijmen.

Een zelfde tentoonstelling van Vrij Beelden vond gelijktijdig plaats in Galerie Le Canard, Amsterdam

1951

Tentoonstelling in samenwerking met de vereniging VIA (Vereniging voor Irrealisme en Abstractie in de beeldende kunst)

20 januari – 10 februari

Sociëteit Asker, Rotterdam

Boers, Brands, Breetvelt, Gerrits, Hunziker, Kolthoff, Nanninga, Ouborg, Rooskens, Weininger

Creatie | Museum Fodor, Amsterdam

17 februari – 11 maart

Willy Boers, Klaas Boonstra, Eugène Brands, Simon Erb, Ger Gerrits, Riemko Holtrop (gast-exposant) Hans Ittmann, Kees Keus, Mark Kolthoff, Juul Neumann, Anton Rooskens, Jaap Stellaart, Wim Strijbosch, Piet van Stuivenberg, Emile Voeten, André van der Vossen, Andor Weininger.

Een zelfde tentoonstelling vond gelijktijdig plaats in Rotterdam (Galerie 't Venster en in Sociëteit Asker)

Art contemporain Italien et Hollandais | Ancien Sporting Club, Monte-Carlo

25 april – 10 mei

Boers, Brands, Boonstra, Erb, Gerrits, Ittmann, Kolthoff, Neumann, Rooskens, Van Stuivenberg

sixième Salon des Réalités Nouvelles | Palais des Beaux-Arts de la ville de Paris, Parijs

8 juni – 16 juli

o.a. Boers, Collignon, Van der Vossen

Reizende tentoonstelling van de American Houses in Duitsland: 4 Zeitgenössische Maler stellen erstmals in Deutschland aus | Galerie Buchheim-Militon, Frankfurt am Main

mei

Willy Boers, Eugène Brands, Ger Gerrits, Anton Rooskens

Overzicht van de belangrijkste tentoonstellingen chronologisch van 1945 tot 1955

**4 Zeitgenössische Maler | Amerikanisches Haus,
Wiesbaden**
juli

**4 Zeitgenössische Maler | Amerikanisches Haus,
Kassel**
november

1952

**Holländische avantgardisten | Sammlung Karl
Ströher, Darmstadt**
28 april – 24 mei
Willy Boers, Eugène Brands, Ger Gerrits, Anton
Rooskens

**septième Salon des Réalités Nouvelles | Palais des
Beaux-Arts de la ville de Paris, Parijs**
18 juli – 17 augustus
o.a. Van der Vossen

**Vrij Beelden exposeert werken van
leden en invité's | Museum Fodor,
Amsterdam**

20 september – 17 oktober
A. Apol, G. Benner, A. Breetvelt, S. Erb, W. van
Heusden, D. Hubers, mevrouw L. Hubers-Scheuffer,
F. Hunziker, W. Hussem, H. Ittmann, W. Kersten,
H. van Kruiningen, J.J. Schoonhoven, W. Sinemus,
B. v.d. Smit, P. van Soest, K. van Vlijmen,
B. Guntenaar

Creatie | Galerie Le Canard, Amsterdam

22 november – 13 december 1952
Greet van Amstel, Willy Boers, Simon Erb, Ger
Gerrits, Hans Ittmann, Kees Keus, Mark Kolthoff,
Juul Neumann, Jaap Stellaart, Piet van Stuivenberg,
Wim Strijbosch, André van der Vossen, Emile Voeten

1953

Creatie | Museum Fodor, Amsterdam

17 januari – 1 maart
Greet van Amstel, Armando, Willy Boers, Klaas
Boonstra, Wim Crouwel, Ger Gerrits, Herman van der
Heide, Hans Ittmann, Kees Keus, Mark Kolthoff, Juul
Neumann, Regien, Jaap Stellaart, Wim Strijbosch, Piet
van Stuivenberg, Emile Voeten, André van der Vossen
Een zelfde tentoonstelling van Creatie vond tegelijker-
tijd plaats in Galerie 't Venster, Rotterdam

**11 Maler: 7 Deutscher und 4 Amsterdamer
Künstler | Das Märkisches Museum, Witten an
der Ruhr**

23 februari – 31 maart
Willy Boers, Eugène Brands, Ger Gerrits, Anton
Rooskens

**huitième Salon des Réalités Nouvelles | Palais des
Beaux-Arts de la ville de Paris, Parijs**

o.a. Brands, Bury

Vrij Beelden | Museum Fodor, Amsterdam

28 november – 20 december
A. Apol, E. Brands, G. Benner, A. Breetvelt, S. Erb,
B. Guntenaar, W. van Heusden, F. Hunziker,
W. Kersten, F. Koch, H. van Kruiningen, G. Lataster,
A. Schaller, J. van Schoonhoven, W. Sinemus, P. van
Soest, P. van Vlijmen, A. Volten, G. van Voorst
Een deel van deze tentoonstelling van Vrij Beelden was
van 31 oktober – 19 november 1953 te zien geweest in
Museum Het Prinsessehof in Leeuwarden

1954

**Creatie | Openbare Leeszaal, Roelof Hartplein,
Amsterdam**

30 januari – 19 februari
Greet van Amstel, Armando, Willy Boers, Klaas
Boonstra, Wim Crouwel, Ger Gerrits, Herman van der
Heide, Hans Ittmann, Kees Keus, Mark Kolthoff, Juul
Neumann, Jaap Stellaart, Wim Strijbosch, Piet van
Stuivenberg, Emile Voeten, André van der Vossen

Groep 54 | Museum Fodor, Amsterdam

januari / februari
Dolf Breetvelt, César Domela, Lotti van der Gaag,
Ger Gerrits, Herman van der Heide, Dirk Hubers,
Hans Ittmann, Charles Karsten, Kees Keus, Constant,
Josef Ongenae, Piet van Stuivenberg, Koos van
Vlijmen, Emile Voeten, André Volten

1955

**Architectuur en beeldende kunst (Liga Nieuw
Beelden) | Stedelijk Museum, Amsterdam**

18 juni – 18 juli
o.a. Benner, Brands, Crouwel, Gerrits, Van der Heide,
Hunziker, Hussem, Ittmann, Kersten, Keus, Kolthoff,
Van Kruiningen, Neumann, Ongenae, Roëde,
Rooskens, Stellaart, Strijbosch, Van Stuivenberg,
Van Vlijmen, Volten, Will

**dixième Salon des Réalités Nouvelles | Palais des
Beaux-Arts de la ville de Paris, Parijs**

o.a. Brands, Van der Vossen

Bruikeengevers

Anton Rooskens

- Zonder titel ± 1947, olieverf op doek, 60 × 70, collectie Simone Rooskens
- Vrouw voor spiegel 1945, olieverf op doek, 73,5 × 61,5, collectie Simone Rooskens
- Zonder titel 1947, olieverf op doek, 32 × 25, collectie mevrouw D. Rooskens-Rutten
- Kleur 1947, olieverf op doek, 75 × 64, collectie mevrouw D. Rooskens-Rutten*
- Twee figuren 1947, olieverf op doek, 135 × 91, collectie mevrouw D. Rooskens-Rutten*
- Zonder titel 1953, olieverf op doek, 110 × 140, collectie mevrouw D. Rooskens-Rutten

Wim Sinemus

- Zonder titel 1946, gouache, 58,5 × 46, collectie Klasema-van Loenhout
- Abstracte compositie 1948, olieverf en collage op board, 45,2 × 35,5, particuliere collectie*
- Zonder titel 1949, olieverf op doek, 48 × 37, collectie Klasema-van Loenhout
- Zonder titel 1949, olieverf en collage op board, 44,2 × 53,2, particuliere collectie
- Compositie in blauw, grijs en geel 1950, olieverf op paneel, 48,1 × 55,9, particuliere collectie
- Compositie met ronde vorm 1950-1954, olieverf op doek, 100 × 70, particuliere collectie
- Zonder titel 1951, gouache, 25 × 35, collectie Klasema-van Loenhout
- Compositie met diagonalen en blauw vlak 1951, olieverf op paneel, 60 × 44, particuliere collectie
- Vlakken met diagonalen 1951, olieverf op paneel, 63,7 × 47,8, particuliere collectie*
- Zonder titel 1952, gouache, 50,5 × 39, collectie Klasema-van Loenhout

Jaap Stellaart

- 207 Zonder titel ± 1950, gouache, 35 × 40, collectie Klasema-van Loenhout*
- 208 Zonder titel ± 1950, gouache, 32 × 50, collectie Klasema-van Loenhout
- 209 Zonder titel 1952, olieverf op doek, 19,5 × 33, collectie Klasema-van Loenhout
- 210 Minir Mu 1954, 58 × 35,5, collectie RBK - sz8574
- 211 Zonder titel 1955, gouache, 29,5 × 41, collectie Klasema-van Loenhout
- 212 Zelato 1956, gouache, 31 × 48, collectie RBK K56017

Wim Strijbosch

- 213 Uit Creatie I ± 1950-1951, krijttekening, 13,2 × 17,1, collectie Burger-van der Vlist
- 214 Zonder titel 1953, olieverf op doek, 70 × 90, collectie Klasema-van Loenhout*
- 215 Cosmisch 1953, olieverf op doek, 90 × 120, collectie Mieke Strijbosch
- 216 Zonder titel 1953/1954, olieverf op doek, 80 × 100, collectie Mieke Strijbosch
- 217 Oiseaux des enfants amoureux 1954, olieverf op doek, 51 × 72, collectie Mieke Strijbosch*
- 218 Dans uns paysage 1956, olieverf op doek, 110 × 80,5, particuliere collectie
- 219 Le mouvement perpétuel à la main 1956, olieverf op doek, 60 × 120, collectie Harry Mens
- 220 Aspect mondial III 1956, olieverf op doek, 100 × 80, collectie Harry Mens
- 221 Gebed in het veld 1956, olieverf op doek, 50 × 71, collectie RBK - K57176
- 222 Zonder titel 1958, olieverf op doek, 80 × 80, collectie Harry Mens
- 223 Kerk 1958, olieverf op doek, 60 × 60, collectie Harry Mens
- 224 Chartres 1958, olieverf op doek, 120 × 60, collectie Harry Mens

- 225 Ruiters in rood licht 1959, olieverf op doek, 80 × 110, collectie Harry Mens
- 226 Voor de vlucht 1959, olieverf op doek, 50 × 70, collectie Harry Mens

Piet van Stuivenberg

- 227 Het mysterie der spelende vlinders 1950, marmer, 50 × 27 × 22,5, collectie sms nr. B/P/51
- 228 Abstract beeld met gat 1951, marmer, 51 × 51, collectie sms nr. P/68*
- 229 Zonder titel ± 1953, zandsteen, 53 cm hoog, particuliere collectie

Quirijn van Tiel

- 230 Man met sigaret 1944, olieverf op doek, 126 × 98, collectie RBK - AB9071
- 231 Man met paarden 1946, 93 × 101, collectie Stedelijk Museum Amsterdam*
- 232 Vogelfantasia 1947, 110 × 94, collectie Stedelijk Museum Amsterdam*

Koos van Vlijmen

- 233 Beeld 1949, esdoornhout, 59 × 25, collectie Boijmans Van Beuningen Stadscollectie Rotterdam*
- 234 Zonder titel 1949, inkttekening, 49,5 × 32, collectie Klasema-van Loenhout*
- 235 Zonder titel 1949, inkttekening, 49,5 × 32, collectie Klasema-van Loenhout
- 236 Zonder titel 1949, inkttekening, 49,5 × 32, collectie Klasema-van Loenhout
- 237 Beeld 1954, hout, 90 × 27 × 8, collectie Boijmans Van Beuningen Stadscollectie Rotterdam
- 238 Compositie lang 1957, beukenhout, 74 × 13 × 13,5 diameter, collectie RBK - sz10442

Groep Creatie, ca. 1953. Op de voorgrond v.l.n.r. Wim Strijbosch, Wim Crowel en Juul Neumann. In het midden Hans Ittman, en Greet van Amstel. Daarachter v.l.n.r. Armando, Kees Keus, Ger Gerrits en Willy Boers

Vrij Beelden De Amsterdamse groep 12 Schilders vormde de springplank voor de groep Vrij Beelden.* De naam Vrij Beelden circuleerde al in 1946 en werd volgens Harry van Kruiningen door hem bedacht. Wanneer nu precies en door wie de 12 Schilders werden omgevormd tot de groep Vrij Beelden is niet geheel duidelijk. Maart 1947 verscheen de leus 'Vrij Beelden' ineens op de catalogus van de tentoonstelling *12 Schilders en 2 invité's* in het Stedelijk Museum. Men had dezelfde omslag gebruikt als voor de catalogus van *12 Schilders* in 1946, maar nu stond schuin gedrukt op de voorkant in plaats van '12 Schilders', de titel 'Vrij Beelden'. Op het affiche van de tentoonstelling werden onder de kop 'Vrij Beelden' de namen van de deelnemende kunstenaars afgedrukt (afbeelding).

Tegelijkertijd kwam het manifest van Vrij Beelden uit, ondertekend door de leden Peter Alma, Frans Boers, Willy Boers, Anton Jan Cozijnsen, Frieda Hunziker, Wim Kersten, Harry van Kruiningen, Piet Ouborg, Porthoine (Ger Gerrits), Sinemus, Vordemberge-Gildewart, André van der Vossen, Tage Hedquist en Will (appendix nr. 10.).

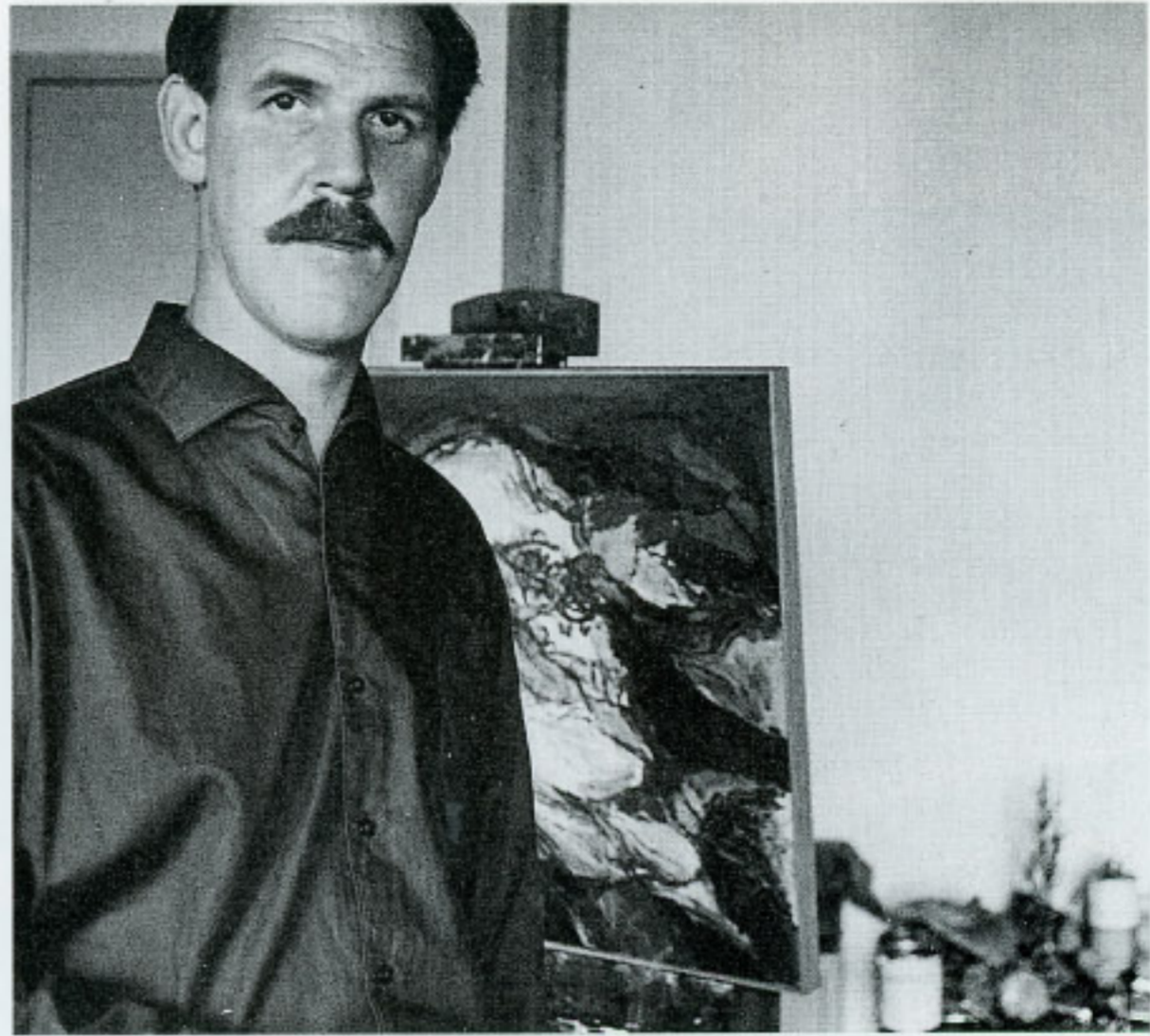
Het manifest zette zwaar in: 'De geschiedenis van de mensheid is als een grootse tragedie, somber en aangrijpend'. Dat alleen kunstenaars met hun werk hieraan een ontsnappingsmogelijkheid boden en al door de eeuwen heen in de stijl van hun tijd uiting gaven aan alle gevoelens van hoop en verlangen, was niets nieuws. Maar typerend voor 'onze tijd' was volgens de leden van Vrij Beelden onder andere het feit 'dat zij een grotere vrijheid van uiten van node heeft dan welke periode in de Kunstgeschiedenis ook'. Waarom dat zo was, werd niet uitgelegd, maar met zwaar geschut claimden deze vrije vogels een grote mate van vrijheid voor zichzelf. Verder is het manifest nogal tam (appendix nr. 10). Behalve dat elke kunstenaar 'zijn' oplossing zocht, werd niet nader ingegaan op de diverse beoogde stijlen. Over stijl – het woord 'abstract' komt in het manifest niet voor – werd niet meer geschreven dan dat 'kleur, lijn en vorm, los van uiterlijke natuurverschijningen, een eigen beeldende betekenis hebben gekregen'.

De pers was niet erg onder de indruk, maar reageerde ook ditmaal niet onwelwillend. Er werd zelfs geconstateerd dat ten opzichte van de expositie van *12 Schilders*, sommige exposanten vooruitgang hadden geboekt.

Boers en Gerrits zochten in brede kring naar medestanders. Het was een belangrijke aanvulling toen in 1948 behalve schilders ook beeldhouwers en beoefenaars van toegepaste kunst bij de groep betrokken konden worden.

De Rotterdamse beeldhouwers Piet van Stuivenberg, Koos van Vlijmen en de beeldhouwer-graficus Wout van Heusden waren door Ger Gerrits gesignaleerd naar aanleiding van hun deelname aan een expositie in Den Haag die door de pers werd afgekraakt. Gerrits nodigde de beeldhouwers daarop uit deel te nemen als invité's aan de tentoonstelling van Vrij Beelden in oktober 1948 in het Stedelijk Museum in Amsterdam. Omdat de uitnodiging op het laatste moment geschiedde konden hun namen niet meer in de catalogus worden vermeld, maar een feit is dat Sandberg direct bij de opening van de tentoonstelling het werk van Piet van Stuivenberg, *De Cellist*, aankocht. Vanaf 1950 werden ook collages (A. Apol), handgeweven objecten (L. Hubers-Scheuffer) en keramiek (D. Hubers) bij Vrij Beelden geëxposeerd. Daarnaast heeft de grafiek een grote rol gespeeld. Met name Harry van Kruiningen en Wout van Heusden hebben een belangrijk aandeel gehad in de vernieuwing van de naoorlogse grafiek.

* Men sprak van 'de groep' Vrij Beelden. Een officiële verenigingsakte is echter niet bekend. Wel functioneerde de groep als een vereniging met een voorzitter, een secretaris en een penningmeester.

Wim Strijbosch

Amsterdam 1928 – Amsterdam 1968

Wim (Willem) Strijbosch verliet in 1945 op 17-jarige leeftijd het ouderlijk huis. Zijn briljante maar moeilijke, naar verdieping zoekende geest botste heftig met het eenvoudige, streng socialistische arbeidersgezin waarin hij opgroeide.

De eerste jaren voorzag Strijbosch in zijn onderhoud door het beschilderen van houten meubels. Daarna meldde hij zich in 1947 voor twee jaar als student grafische vormgeving bij het Instituut voor Kunstnijverheidsonderwijs in Amsterdam. Hij kreeg er les van onder anderen de schilder Mark Kolthoff – die hem vooral aan het schilderen zette – en de ontwerper Mart Stam. Waarschijnlijk via Anton Rooskens, of via Mark Kolthoff (met beide raakte hij goed bevriend) werd de van aanvang af abstract schilderende Strijbosch in 1951 lid van Creatie. Maar ook met Kees Keus, bij wie hij enige tijd in huis woonde, en Wim Crouwel, die hij in 1952 zelf bij de groep introduceerde, en verder met Hans Ittmann, Herman van der Heide en Juul Neumann had Strijbosch veel contact. Ondanks dit drukke sociale leven kwam in het werk van Strijbosch juist zijn introverte kant tot uiting. Binnen Creatie behoorde hij tot degenen die naar verinnerlijking zochten en hun composities een poëtische expressie gaven. Zijn werken uit de jaren 1949-1953, zoals de geometrische lijnencomposities die hij inkleurde met ijle pasteltinten, geven vaak uitdrukking aan een kosmische sfeer. Het is een stijl die, evenals het werk van andere leden van Vrij Beelden en Creatie, beïnvloed is door het werk van Paul Klee. Hoewel Strijbosch zich op die manier hoofdzakelijk beperkte tot geometrisch-abstracte composities, is het opvallend dat hij de geometrische figuren nooit met mathematische precisie weergaf. Hij schilderde ze altijd uit de hand, waardoor zijn composities een zekere levendigheid behielden.

Na 1953 liet Strijbosch de geometrische opbouw van zijn werk los en werd zijn stijl vrijer. In de expressieve schilderijen die nu volgden, waarin de pasteltinten hebben plaatsgemaakt voor krachtige kleuren, is zijn kwaststreek lossier geworden en zijn er in de composities soms ook motieven als vogelfiguren verwerkt. De serie werken waarvoor Strijbosch in 1954 de Koninklijke Subsidie kreeg, waaronder het schilderij *Oiseau des enfants amoureux*, is er een voorbeeld van.

Vanaf 1954 zette Strijbosch zijn veelzijdig talent op diverse terreinen in. Zo werkte hij niet alleen van 1954 tot 1957 op de reclame-afdeling van De Bijenkorf, waarvoor hij decors van etalages en alle typografie van affiches, brochures en reclame ontwierp, maar verzorgde hij ook, tot ca. 1965, de vormgeving van diverse affiches en catalogi voor musea. Ook was Strijbosch, soms samen met Crouwel en Keus, als decorontwerper betrokken bij toneelproducties en was hij, evenals Crouwel, in de jaren vijftig en zestig als docent verbonden aan de Koninklijke Academie in Den Bosch en aan het Amsterdamse Instituut voor Kunstnijverheidsonderwijs.

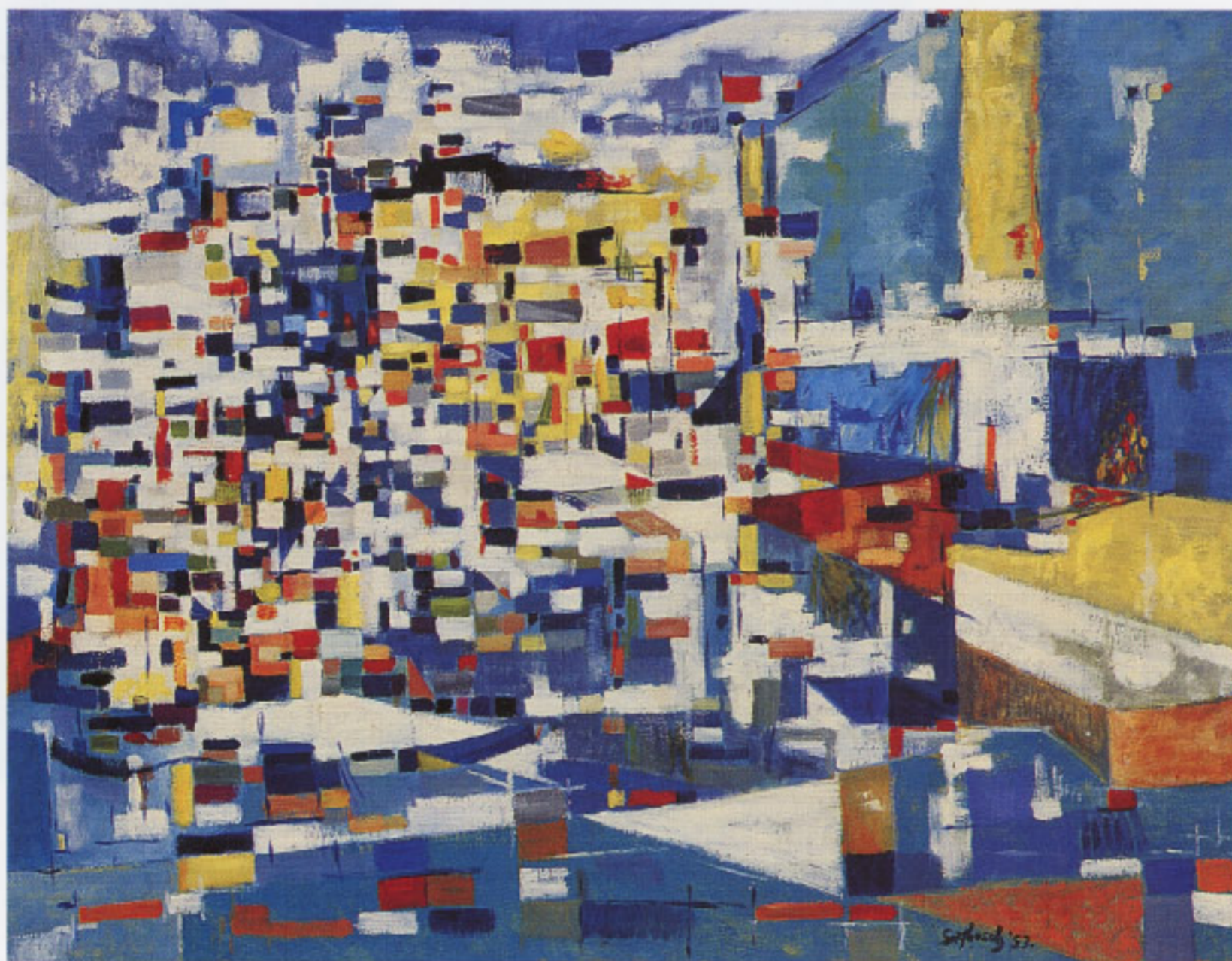
Strijbosch zette zich in voor de integratie van kunst en architectuur en vervulde vanuit die doelstelling een bestuursfunctie in de Liga Nieuw Beelden, van 1955 tot 1965. Hoewel Strijbosch ook bleef schilderen werd hij vooral bekend door zijn activiteiten als vormgever en zijn vele bijdragen aan tentoonstellingen, waarmee hij met name in de jaren van de Liga een substantiële bijdrage leverde aan het Nederlandse artistieke klimaat. De Creatie-periode, die daartoe de aanzet vormde, toont aan dat hij ook een zeer verdienstelijk schilder was.

Strijbosch overleed jong. Hij was net veertig toen hij in 1968 aan kanker stierf.

Wim Strijbosch *Oiseaux des enfants amoureux*, 1954, olieverf op doek, 51 x 72 cm.

Wim Strijbosch *Zonder titel*, 1953, olieverf op doek, sign. r.o., 70 x 90 cm.

Groepstentoonstellingen *Amsterdamse schilders van nu*, Stedelijk Museum, Amsterdam, 1948 | *Creatie*, Museum Fodor, Amsterdam, 1951 (ook in Galerie 't Venster en in Sociëteit Asker, Rotterdam, 1951) | *Creatie*, Galerie Le Canard, Amsterdam, 1952 | *Creatie*, Museum Fodor, Amsterdam, 1953 (ook in Galerie 't Venster, Rotterdam) | *Creatie*, Openbare Leeszal, Amsterdam, 1954 | *Groep 54*, Museum Fodor, Amsterdam, 1954 | *Architectuur en Beeldende Kunst (Liga Nieuw Beelden)*, Stedelijk Museum, Amsterdam, 1955

Solotentoonstellingen *Wim Strijbosch – tekeningen*, La maison du chat qui pelote, Amsterdam, 1954 | Galerie De Mangelgang, Groningen, 1955 (met W. Crouwel en K. Keus) | Steendrukkerij De Jong, Hilversum, 1959 | Kunsthandel C.M. Koorling, Amsterdam, 1990

Literatuur W. Sandberg, 'Groupe Nieuw Beelden', *Art et Architecture Aujourd'hui* 6 (1955) 4, p. 27 | W. Stokvis (Red.), *De doorbraak van de moderne kunst in Nederland, de jaren 1945-1951*, Amsterdam, 1984 | G. Brethouwer, *Wim Strijbosch*, 1987 (ongepubliceerd typoscript)